

הפיקוח על הבנקים – אגף הביקורת

טיוטה מיום 24.10.2021

הנחיות ועדת באזל בדבר ביקורת חיצונית בתאגידים בנקאיים לעניין ועדת הביקורת ויחסיה עם רואה החשבון המבקר¹

הערות כלליות לטיוטת תרגום זו:

- א. התרגום נערך ומוגש כשירות למשתמשים למטרת נוחות בלבד. בכל מקרה ובכל ספק, יש לפעול בהתאם לנוסח בשפת המקור, בהתאמות הנדרשות לפי כל דין.
- ב. לצורך נוחות המשתמשים בטיוטה זו סומנו משפטים בהם בוצעו שינויים לעומת המקור. השינויים שבוצעו הם מצומצמים וכוללים בדרך כלל ביטול של הפניות לתקני הביקורת הבינלאומיים, בשל העובדה שעל ביקורת של תאגידים בנקאיים בישראל חלים תקני ביקורת מקובלים בישראל, לרבות תקנים שנקבעו בתקנות רואי חשבון (דרך פעולתו של רואה חשבון), התשל"ג – 1973, ותקני ביקורת מסוימים שנקבעו בארצות הברית, שיישומם בביקורת נקבע לפי הוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו (להלן בטיוטת התרגום – תקני הביקורת המקובלים).

¹ BCBS: External audit of banks, part 1, section A, March 2014

הנחיות ועדת באזל בדבר ביקורת חיצונית בתאגידים בנקאיים לעניין ועדת הביקורת ויחסיה עם רואה החשבון המבקר

כללי

34. בהוראות ניהול בנקאי תקין ובכל דין נקבעו תחומי האחריות העיקריים של ועדת הביקורת. בין היתר, לוועדת הביקורת יש מספר תחומי אחריות ביחס לרואה החשבון המבקר והביקורת החיצונית. ועדת הביקורת ממליצה לאשר, למנות, למנות מחדש ולבטל מינוי של רואה החשבון המבקר וממליצה על תגמול רואה החשבון המבקר. בנוסף, ועדת הביקורת מנסרת ומעריכה את אי התלות של רואה החשבון המבקר.
35. ועדת הביקורת מפקחת על תהליך הביקורת החיצונית בתאגיד הבנקאי. היבטים מרכזיים בעבודת וועדת הביקורת כוללים הערכת האפקטיביות של תהליך הביקורת החיצונית. על ועדת הביקורת לדרוש מההנהלה הבכירה לנקוט בפעולות תיקון נדרשות לצורך טיפול מהיר במועד (timely) בממצאים ובהמלצות של רואה החשבון המבקר.
36. ההנחיות בפרק שלהלן מתמקדות בתחומי האחריות של ועדת הביקורת לעניין פיקוח על רואה החשבון המבקר ובקשר שלה איתו, שכוללים שיפור ותמיכה ביושרה, באובייקטיביות ובאי התלות של רואה החשבון המבקר; באיכות הביקורת החיצונית; ובכשירות שעומדת בבסיס איכות זו. על מנת לאפשר לוועדת הביקורת למלא את אחריותה הפיקוחית, שתורמת גם לאפקטיביות תהליך הביקורת, הנחיות אלה תומכות בתקשורת דו-כיוונית אפקטיבית בין ועדת הביקורת לבין רואה החשבון המבקר. חשוב לציין שההנחיות להלן נובעות מעיקרון כללי חשוב: צריך להיות קשר פתוח וכנה ורמה גבוהה של כבוד הדדי בין כל הצדדים המעורבים.
37. בנוסף, הנחיות אלה משמשות בסיס למעקב של הפיקוח על הבנקים אחר אפקטיביות הפיקוח של ועדת הביקורת על רואה החשבון המבקר.

מינוי רואה החשבון המבקר

עקרון 1: על ועדת הביקורת לקיים תהליך קפדני לצורך מתן המלצה לאישור, מינוי, מינוי מחדש, ביטול מינוי ותגמול של רואה החשבון המבקר.

38. לוועדת הביקורת אחריות עיקרית להמליץ לאשר מינוי, מינוי מחדש, ביטול מינוי ותגמול של רואה החשבון המבקר. לצורך כך, על ועדת הביקורת לקבוע קריטריונים מתאימים לבחירה של רואה החשבון המבקר ולהעריך באופן שוטף את הידע, הכשירות ואי התלות של רואה החשבון המבקר (ראה עיקרון 2 להלן) ואת האפקטיביות של הביקורת החיצונית (ראה עיקרון 3 להלן), תוך התחשבות נאותה בהוראות ניהול בנקאי תקין ותקני הביקורת החלים על עבודתו של רואה החשבון המבקר.
39. נהלי (procedures) ועדת הביקורת להמלצה על אישור רואה חשבון המבקר צריכים לכלול בין היתר הערכת סיכון לגבי הסיכוי של הפסקת (withdrawal) עבודת הביקורת של רואה החשבון המבקר, וכיצד על התאגיד הבנקאי להגיב לסיכון זה.

טיוטת תרגום מיום 24.10.2021

40. הדוח השנתי של התאגיד הבנקאי צריך לכלול פרק בו יינתן גילוי לגישה שננקטה על ידי ועדת הביקורת בהתייחס להמלצה למינוי או מינוי מחדש של רואה החשבון המבקר, לרבות מידע תומך לגבי משך הכהונה של רואה החשבון המבקר המכהן.

41. אם הדירקטוריון לא מאמץ את ההמלצה של ועדת הביקורת, יש לכלול בדוח השנתי או בכל פרסום אחר של התאגיד הבנקאי בהתייחס למינוי, מינוי מחדש וביטול מינוי של רואה החשבון המבקר, הצהרה שמסבירה את המלצת ועדת הביקורת ואת הסיבות לעמדה שונה שאומצה על ידי הדירקטוריון.

42. על ועדת הביקורת להעריך את האיכות הכוללת של רואה החשבון המבקר לפני מינויו לראשונה ולפחות אחת לשנה לאחר מכן. על ועדת הביקורת לבחון את הסטנדרטים לבקרת האיכות החלים על רואה החשבון המבקר ולבקש שרואה החשבון המבקר ידווח לה על נהלי בקרת האיכות הפנימיים שלו, לרבות נהלי בקרת האיכות של פירמת רואי החשבון בהתייחס לתהליך ההתקשרות, וכל הנושאים המשמעותיים שיש בהם עניין שעולים מנהלים אלה. לשם כך, על ועדת הביקורת לבחון האם פירמת רואי החשבון, מעבר לכך שהיא מיישמת את תקני בקרת האיכות המקובלים המקומיים, מיישמת גם את דרישות בקרת האיכות שנקבעו בארצות הברית החלות לפי הוראות ניהול בנקאי תקין על רואי חשבון של תאגידים בנקאיים. בנוסף, על ועדת הביקורת לבחון, אם זמין, דוח שקיפות שנתי (annual transparency report) של פירמת רואי החשבון וכל דוח ביקורת אחר לגבי פירמת רואי החשבון שפורסם על ידי הגוף הרלוונטי שאחראי על פיקוח על הביקורת.

43. על ועדת הביקורת להבין את הנושאים הבאים:

- המבנה והממשל התאגידי של פירמת רואי החשבון;
- האופי הנוכחי של סביבת הביקורת, לרבות בתחומי השיפוט הזרים בהם פועל התאגיד הבנקאי;
- סוגיות ונושאים משמעותיים לטיפול שהועלו על ידי הגוף הרלוונטי שאחראי על פיקוח על הביקורת בהתייחס לפירמת רואי החשבון, ופעולות רואה החשבון המבקר בהתייחס לנושאים אלה, על מנת להבין כיצד סוגיות ונושאים אלה עלולים להשפיע על איכות הביקורת של התאגיד הבנקאי;
- האופי של הפעולות והמגבלות הרגולטוריות בתחום הבנקאות שיכולות להשפיע על עבודת רואה החשבון המבקר בביקורת בתאגיד הבנקאי, לרבות האופי של פעולות ומגבלות רגולטוריות שספציפיות לתאגיד הבנקאי המבוקר, וכן האופי של כל הפעולות והמגבלות שהמפקח על הבנקים מטיל על כל התאגידים הבנקאיים (לדוגמא, באמצעות הוראות והנחיות שיושמו לאחרונה); וכן
- לקחים פומביים שהופקו לאחרונה מכשלים בביקורת החיצונית בהתייחס לרואה החשבון המבקר של התאגיד הבנקאי, ופירמות רואי חשבון אחרות, וכיצד פירמות רואי החשבון התמודדו איתם כדי שסיכוני ביקורת דומים יזוהו ויוגבלו כראוי.

44. על ועדת הביקורת להניח את דעתה כי רמת שכר הטרחה בגין הביקורת תואמת את היקף העבודה שרואה החשבון המבקר נטל על עצמו. כאשר הנחות בשכר הטרחה מוצעות ומתקבלות, על ועדת הביקורת להבטיח שהנחות אלה לא נובעות מגידול לא הולם ברמת המהותיות שתיושם על ידי

טיוטת תרגום מיום 24.10.2021

רואה החשבון המבקר, או מצמצום לא הולם של היקף הביקורת המוצע על ידי רואה החשבון המבקר, או מהפחתה לא הולמת של תשומת הלב שתוקדש לכל רכיב עסקי ולסיכוני הביקורת המשמעותיים שזוהו.

45. על ועדת הביקורת לדון בתנאי מכתב ההתקשרות שהוצע על ידי רואה החשבון המבקר ולוודא שהיא מסכימה להם לפני אישור ההתקשרות. כאשר רלוונטי, על ועדת הביקורת להסכים למכתב התקשרות שעודכן כדי לשקף את השינויים בנסיבות, כגון שינויים בשל שינויים בדרישות החוקיות ושינויים בהיקף עבודת הביקורת של רואה החשבון המבקר כתוצאה מעדכונים בתקני הביקורת המקובלים לעומת השנה שעברה.

46. אם רואה החשבון המבקר מתפטר או מוסר על כוונתו להתפטר, על ועדת הביקורת להתעדכן בסיבות ובהסברים שהביאו להתפטרות כזו ולבחון האם יש צורך לנקוט בפעולה כלשהי בתגובה לסיבות האמורות.

אי תלות רואה החשבון המבקר

עקרון 2: על ועדת הביקורת לנטר ולהעריך את אי התלות של רואה החשבון המבקר.

47. אי התלות של רואה החשבון המבקר היא אחד התנאים המוקדמים העיקריים לרמה הולמת של איכות הביקורת. לפיכך, על ועדת הביקורת להבין את דרישות אי התלות שחלות, וליישם נהלים לניטור ולהערכת אי התלות של רואה החשבון המבקר לפחות אחת לשנה, תוך התחשבות בחוקים מקומיים רלוונטיים, ודרישות רגולטוריות ומקצועיות מקומיות רלוונטיות. בנוסף, לצורך ההערכה יש להביא בחשבון את כל מערכת הקשרים בין התאגיד הבנקאי לבין פירמת רואי החשבון (לרבות מתן שירותים שאינם שירותי ביקורת), כל הפרה לא מכוונת, וכל אמצעי ההגנה שנקבעו על ידי רואה החשבון המבקר. לשם כך, על ועדת הביקורת לבחון האם פירמת רואי החשבון, מעבר לכך שהיא מיישמת את הכללים המקומיים שנקבעו לגבי אי התלות, מיישמת גם את דרישות אי התלות שנקבעו בארצות הברית החלות על רואה חשבון מבקר של תאגיד בנקאי לפי הוראות המפקח על הבנקים.

48. כאשר פירמה מכהנת כרואה החשבון המבקר של התאגיד הבנקאי במשך שנים רבות, יתכן סיכון שקיים איום על האובייקטיביות של רואה החשבון המבקר ועל אי התלות בביקורת שלו על התאגיד הבנקאי, בשל קרבה (familiarity) או עניין אישי. עם זאת, כאשר התאגיד הבנקאי מחליף את רואה החשבון המבקר, קיים סיכון לאובדן ההבנה המעמיקה של התאגיד הבנקאי, של פעילויותיו ושל מערכותיו. זה עלול להשפיע על יכולת רואה החשבון המבקר החדש לזהות סיכונים להצגה מוטעית מהותית ולהגיב להם באופן מתאים, ולכן עלול לגרום מאיכות הביקורת.

49. לוועדת הביקורת צריכה להיות מדיניות שקובעת קריטריונים לקיום מכרז לחוזה ההתקשרות עם רואה החשבון המבקר. המדיניות צריכה גם לחייב את וועדת הביקורת לשקול באופן תקופתי האם להוציא את חוזה ההתקשרות עם פירמת רואי החשבון למכרז. כאשר היא שוקלת אפשרות כזו, על ועדת הביקורת להביא בחשבון את משך הכהונה של פירמת רואי החשבון הנוכחית ואת הסיכונים שמשך הכהונה עשוי להציב לאובייקטיביות ולאי התלות של רואה החשבון המבקר.

50. על ועדת הביקורת להבין את מדיניות פירמת רואי החשבון לגבי הרוטציה של חברים בצוות הביקורת ואת מידת הציות של הפירמה לדרישות אי תלות מקומיות בהקשר זה.

טיוטת תרגום מיום 24.10.2021

51. על ועדת הביקורת לשאוף להבטיח שלחברי צוות הביקורת, לפירמת רואי החשבון, ואם רלבנטי, לרשת של רואי החשבון המבקרים אין קשרים אישיים, משפחתיים, עסקיים, פיננסיים או אחרים עם התאגיד הבנקאי שעלולים להשפיע על אי התלות והאובייקטיביות של רואה החשבון המבקר בפועל או למראית עין. על ועדת הביקורת לבקש מרואה החשבון המבקר, לכל הפחות על בסיס שנתי, מידע על המדיניות והתהליכים של פירמת רואי החשבון לשמירה על אי התלות ולמעקב אחר הציות לדרישות הרלוונטיות בנושא אי התלות.
52. על ועדת הביקורת לפתח מדיניות רשמית שתסדיר את קבלת השירותים שאינם שירותי ביקורת מרואה החשבון המבקר במסגרת הדרישות המקומיות. המדיניות צריכה לכלול, בין היתר, קריטריונים לסוגי השירותים שאינם שירותי ביקורת שמותר או אסור לרואה החשבון המבקר לתת, וכללים שקובעים מתי נדרש אישור מראש של ועדת הביקורת למתן שירותים שאינם שירותי הביקורת על ידי רואה החשבון המבקר. יש לסקור את המדיניות באופן תקופתי ולעקוב אחר הציות תוך התחשבות בדרישות שנקבעו בנושא זה בהוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו.
53. על ועדת הביקורת לעקוב אחר שירותים שאינם שירותי ביקורת שניתנים על ידי רואה החשבון המבקר על מנת לוודא שמתן שירותים אלה אינו פוגע באובייקטיביות ובאי התלות של רואה החשבון המבקר, תוך התחשבות בגורמים שונים, לרבות המומחיות והניסיון של רואה החשבון המבקר, האמצעים להפחתת כל איום על האובייקטיביות ואי התלות, האופי של השירותים שאינם שירותי ביקורת, וההסדרים לגבי שכר הטרחה בגינם.
54. כאשר רואה החשבון המבקר נותן לתאגיד הבנקאי שירותים שאינם שירותי ביקורת, יש לכלול בדוח השנתי של התאגיד הבנקאי (או פרסומים רלוונטיים אחרים) הסבר לבעלי המניות על האופי של השירותים שאינם שירותי ביקורת, ההסדרים לגבי שכר הטרחה בגין שירותים אלה, וכיצד נשמרת אי התלות של רואה החשבון המבקר.

אפקטיביות הביקורת החיצונית

עקרון 3: על ועדת הביקורת לנטר ולהעריך את האפקטיביות של הביקורת החיצונית

55. לוועדת הביקורת יש תפקיד מפתח בתרומה לאיכות הביקורת באמצעות ניטור והערכה של האפקטיביות של הביקורת החיצונית. בתחילת כל ביקורת, על ועדת הביקורת לבחון האם גישת הביקורת מקובלת, לרבות השיקולים בהקשר להיקף הביקורת, רמת המהותיות, תחומי המיקוד וכיצד בכוונת רואה החשבון המבקר לטפל בתחומים בהם יש סיכונים משמעותיים בביקורת של התאגיד הבנקאי.
56. על ועדת הביקורת לבחון האם המשאבים המוצעים לביצוע תוכנית הביקורת סבירים בהתחשב בהיקף ההתקשרות לביצוע הביקורת, באופי ובמורכבות של פעילות התאגיד הבנקאי, המבנה והפעילויות שלו. על ועדת הביקורת להבין את האופי ואת ההיקף של עבודת הביקורת שבוצעה על ידי חברים ברשת של פירמת רואה החשבון המבקר ועל ידי פירמות רואי חשבון אחרות, עליה רואה החשבון המבקר מתכוון להסתמך.
57. על ועדת הביקורת לקבל מרואה החשבון המבקר אישור שלצוות הביקורת יש ידע, כשירות ומומחיות הולמים, ושבנוסף לדרישות שנקבעו בחוקים ובהוראות הרגולטוריות הקיימים, הביקורת תבוצע גם בהתאם לתקני הביקורת המקובלים.

טיוטת תרגום מיום 24.10.2021

58. על ועדת הביקורת לדון עם רואה החשבון המבקר על ממצאי עבודתו האחרונה. במהלך המעקב שלה, ועדת הביקורת צריכה :

- להבין את העמדה של רואה החשבון המבקר לגבי הסוגיות המשמעותיות שעלו במהלך הביקורת (לרבות לגבי סוגיות שנפתרו לאחר מכן, ובנוסף לגבי סוגיות שנותרו לא פתורות), בפרט ההסברים של רואה החשבון המבקר לגבי שיקולי הדעת המשמעותיים שהובאו בחשבון על ידי צוות הביקורת ולגבי המסקנות אליהן הגיע הצוות. זה אמור לכלול את הדיונים עם ההנהלה ושיקולי הדעת שהובאו בחשבון, הטווח של התוצאות האפשריות, ואם זמין, השוואה של מצב התאגיד הבנקאי לעומת קבוצת תאגידים בנקאיים דומים אחרים (peer group) (על בסיס אנונימי), לרבות השוואה מול תקופות קודמות.
- להבין את ההיגיון שבבסיס המסקנות הסופיות אליהן הגיע השותף האחראי לגבי סוגיות חשבונאיות משמעותיות וסוגיות משמעותיות בביקורת ; וכן
- לסקור את האופי ואת ההיקף של הצגות מוטעות שזוהו במהלך הביקורת, לקבל הסברים מההנהלה, וכאשר נדרש, מרואה החשבון המבקר בשאלה מדוע טעויות מסוימות עשויות להישאר ללא תיקון.

59. בנוסף, על ועדת הביקורת לדון עם רואה החשבון המבקר על הצהרות ההנהלה שנכללו במכתב ההנהלה (representation letter) לרואה החשבון המבקר, תוך מתן תשומת לב מיוחדת לכל הסוגיות לגביהן רואה החשבון המבקר ביקש הצהרות מיוחדות בכתב מהדירקטוריון ומההנהלה הבכירה. על ועדת הביקורת לשקול האם המידע שניתן לגבי כל פריט במכתב ההנהלה שלם ונאות בהתבסס על הידע שלה.

60. כחלק מתהליך המעקב השוטף, ועדת הביקורת צריכה לדון עם רואה החשבון המבקר על דוחות הקשורים לביקורת, לרבות על כל מכתב, כגון הדוח המפורט והמשלים שרואה החשבון המבקר שלח לתאגיד הבנקאי. דוחות אלה כוללים, בין היתר, תקשורת בכתב בנושא הסוגיות לגביהן תקני ביקורת מקובלים דורשים מרואה החשבון המבקר לתקשר בכתב לגורמים המופקדים על בקורות העל. בפרט, על ועדת הביקורת לדון עם רואה החשבון המבקר לגבי ליקויים משמעותיים שזוהו במהלך הביקורת בבקרה הפנימית על דיווח כספי של התאגיד הבנקאי, שחייבים להיות מתוקשרים בכתב.

61. עם סיום עבודת הביקורת בשטח, אך לפני שרואה החשבון המבקר מוציא את דוח רואה החשבון המבקר, על ועדת הביקורת לבחון האם פירמת רואה החשבון פעלה בהתאם לתוכנית הביקורת שלה ולהבין את הסיבות לכל שינוי בתוכנית, לרבות שינויים שהם תוצאה של שינויים בסיכונים שזוהו לטעויות מהותיות, והעבודה שבוצעה על ידי רואה החשבון המבקר כדי לטפל בסיכונים אלה. מיד לאחר סיום הביקורת, אם לא נעשה מוקדם יותר, על ועדת הביקורת לקבל משוב על התנהלות הביקורת מגורמי מפתח מעורבים בתאגיד הבנקאי, כגון החשבונאי הראשי והמבקר הפנימי.

62. לאחר מכן, על ועדת הביקורת להעריך את האפקטיביות של תהליך הביקורת החיצוני, לדווח על האפקטיביות של התהליך לדירקטוריון, ולדון על הממצאים וההמלצות שלה עם הדירקטוריון.

63. כאשר רלוונטי, על ועדת הביקורת לשאוף להשיג מידע מרואה החשבון המבקר לגבי הממצאים העיקריים של סקירות איכות הביקורת בתאגיד הבנקאי ושל מערכות בקרת האיכות של פירמת רואי החשבון שבוצעו על ידי הגופים המפקחים על הביקורת.

הקשר בין ועדת הביקורת לבין רואה החשבון המבקר

עקרון 4: על ועדת הביקורת לקיים תקשורת אפקטיבית עם רואה החשבון המבקר כדי לאפשר לוועדת הביקורת למלא את אחריותה הפיקוחית וכדי לשפר את איכות הביקורת.

64. היסוד לקשר אפקטיבי הוא תקשורת שוטפת, פתוחה וכנה, שמבוצעת במועד, בין ועדת הביקורת לבין רואה החשבון המבקר. יש לקיים דו-שיח שוטף בין שני הצדדים במהלך מחזור הדיווח של התאגיד הבנקאי.

65. בעוד שגם שיתוף פעולה וגם אתגור נחוצים בתקשורת בין רואה החשבון המבקר לבין ועדת הביקורת כדי שהביקורת החיצונית תהיה אפקטיבית, הצורך בשיתוף הפעולה אף פעם לא צריך למנוע הצבת אתגרים מקיפים בעת הצורך. הצבת אתגרים זו הינה אחריות עיקרית של ועדת הביקורת ומהווה חלק מהדו-שיח הפורה לגבי שיקולי הדעת המרכזיים, והיא יכולה לגרום להבנה חזקה ועמוקה יותר של העמדות של כל הצדדים.

66. על מנת לחזק את האפקטיביות של ועדת הביקורת ולשפר את איכות הביקורת, על ועדת הביקורת לשקול להזמין את רואה החשבון המבקר להשתתף בפגישות של ועדת הביקורת (למעט כשדנים בסוגיות המתייחסות להערכה של רואה החשבון המבקר), אפילו אם אין על סדר היום נושאים שרלוונטיים במפורש לנושא הביקורת החיצונית. השתתפות רואה החשבון המבקר צריכה להקל על חילופי הדעות לגבי הביצועים העסקיים והסיכונים של התאגיד הבנקאי ונושאים אחרים הקשורים אליו. בנוסף, כדי לשפר את איכות הביקורת, על ועדת הביקורת לשקול, במידת הצורך, לסייע לרואה החשבון המבקר להשיג גישה לפגישות של ועדות אחרות שרואה החשבון המבקר קבע כי הן רלוונטיות לעבודת הביקורת.

67. לוועדת הביקורת צריכה להיות הזכות והסמכות להיפגש באופן שוטף, בהיעדר ההנהלה הבכירה, עם רואה החשבון המבקר. זה יאפשר לוועדת הביקורת להבין ולדון בכל הנושאים שיכולים לעלות בין רואה החשבון המבקר לבין הנהלת התאגיד הבנקאי במהלך הביקורת החיצונית וכיצד נושאים אלה נפתרו. בנוסף, בפגישות אלה צריך להתייחס לכל הסוגיות האחרות שרואה החשבון המבקר מאמין שוועדת הביקורת צריכה להיות מודעת להן על מנת לעמוד בתחומי האחריות שלה.

68. על ועדת הביקורת לדון עם רואה החשבון המבקר בכל הסוגיות שעולות מהביקורת שיכולות להשפיע על ההון הפיקוחי או על הגילוי לציבור לפי הוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו. זה יכול לכלול דיון על הקשר בין המידע החשבונאי לבין המידע הפיקוחי, כגון התאמה בין הדיווח של התאגיד הבנקאי לפי נדבך 3 של באזל לבין חלקים אחרים בדוח השנתי שלו.

69. על ועדת הביקורת לדון עם רואה החשבון המבקר לגבי כל הנושאים המשמעותיים שזוהו במהלך הביקורת, בפרט בתחומים שיכולים להיות רלוונטיים לדוחות כספיים שיפורסמו בעתיד, זאת כדי לעודד דיון מוקדם ותכנון. זה כולל שינויים צפויים בכללי חשבונאות או הוראות רגולטוריות וההשלכות של עסקאות מהותיות על תהליכי דיווח כספי ועל הביצועים של התאגיד הבנקאי.

טיוטת תרגום מיום 24.10.2021

70. על ועדת הביקורת גם לתקשר לרואה החשבון המבקר סוגיות שצפוי שיהיו רלוונטיות באופן משמעותי לביצוע הביקורת. סוגיות אלה יכולות לכלול נושאים שוועדת הביקורת סבורה כי הם מצדיקים תשומת לב מיוחדת או כי הם יכולים להשפיע על הביקורת של הדוחות הכספיים, לרבות תקשורת משמעותית עם המפקח על הבנקים.

דיווח של רואה החשבון המבקר לוועדת הביקורת

עיקרון 5: על ועדת הביקורת לדרוש מרואה החשבון המבקר לדווח לה על כל הסוגיות הרלוונטיות כדי לאפשר לוועדת הביקורת למלא את תחומי האחריות הפיקוחיים שלה.

71. רואי החשבון המבקרים נדרשים על פי הוראות המפקח על הבנקים לחוות דעה על אפקטיביות הבקרה הפנימית על דיווח כספי ולספק דיווח נוסף על סוגיות שזוהו בביקורת הבקרה הפנימית. האמור בפסקאות הבאות מתייחס רק לדיווח לוועדת הביקורת בהקשר לביקורת הדוחות הכספיים.

72. בהתאם לתקני הביקורת המקובלים, מטרה אחת של הביקורת החיצונית היא לדווח במועד לגורמים המופקדים על בקרות העל נושאים שעולים מהביקורת, שמשמעותיים ורלוונטיים לאחריותם על הפיקוח על תהליך דיווח כספי. הדיווח של רואה החשבון המבקר צריך להיות בהתאם לדרישות שנקבעו בתקני הביקורת המקובלים לגבי נושאים שיש לתקשר לגורמים המופקדים על בקרת העל, ובהתאם לציפיות ולהמלצות, המפורטות במסמך זה, ודרישות נוספות בהתאם לכל דין.

73. כחלק מהאמור לעיל, על ועדת הביקורת לדרוש שרואה החשבון המבקר ידווח לה על נושאים משמעותיים מסוימים, לרבות הנושאים המפורטים להלן:

- קשיים משמעותיים בהם נתקלו במהלך הביקורת.
- תחומים עיקריים של סיכון משמעותי להצגה מוטעית בדוחות הכספיים, בפרט לגבי אומדנים חשבונאיים קריטיים או תחומים בהם קיימת חוסר ודאות במדידה (כגון הפרשה להפסדי אשראי וחוסר ודאות בהערכות שווי), לרבות הטיה אפשרית במדידה (valuation bias) וההשפעות שלה על הרווח, מבני התגמול ויחסים פיקוחיים.
- תחומים שבהם הופעל שיקול דעת משמעותי של ההנהלה, לרבות שיקול דעת בנוגע להכרה, גריעה, מדידה או גילוי של פריטים רלוונטיים בדוחות הכספיים, שיקול דעת לגבי אירועים או תנאים שזוהו אשר יכולים להטיל ספק משמעותי ביכולת התאגיד הבנקאי להמשיך להתקיים כעסק חי (לרבות התחשבות בנושאים הקשורים לנזילות ולמימון של התאגיד הבנקאי), ודעתו של רואה החשבון המבקר לגבי תחומים אלה.
- היקף הבקשות שנעשו על ידי קבוצת רואי החשבון לפירמת רואי חשבון אחרת או לחברים ברשת של פירמת רואי החשבון המבקר בהקשר לביצוע ביקורת בקבוצה.
- הסתייעות במומחים חיצוניים בביצוע עבודת הביקורת החיצונית.
- גישת רואה החשבון המבקר לבקרה פנימית.
- ההיקף שבו רואה החשבון המבקר משתמש בעבודת הביקורת הפנימית.

טיוטת תרגום מיום 24.10.2021

- חולשות מהותיות וליקויים משמעותיים בבקרה הפנימית⁷ שזוהו במהלך הביקורת.
- נושאים שצוינו שעלו מהביקורת שצפוי שהם משמעותיים לאחריות של הגורמים המופקדים על בקורות העל לצורך פיקוח על הכיוון האסטרטגי של התאגיד הבנקאי או על מחויבויות שלו הקשורות לאחריות (accountability), לרבות החלטות או פעולות משמעותיות של ההנהלה הבכירה בהעדר אישור מתאים.
- היבטים איכותיים משמעותיים של הגילוי בדוחות הכספיים, כגון כיצד הגילוי של התאגיד הבנקאי עומד בהשוואה לגילוי שניתן על ידי תאגידים בנקאיים דומים, והאם לדעת רואה החשבון המבקר ניתן לשפר אותם, לרבות תוצאות הדיונים עם ההנהלה.
- משוב על היחסים בין רואה החשבון המבקר להנהלה, פונקציית הביקורת הפנימית ופונקציית ניהול הסיכונים, היכן שרלוונטי.
- כל הסוגיות המשמעותיות האחרות שנידונו או הובאו בחשבון על ידי השותף האחראי על סקירת הביקורת.

74. על מנת לעמוד בדרישות של תקני הביקורת המקובלים, כאשר נושאים משמעותיים תוקשרו לוועדת הביקורת, על רואה החשבון המבקר לקבוע האם יש לתקשר נושאים אלה גם לדירקטוריון של התאגיד הבנקאי.

⁷ לרבות סביבת הבקרה, תהליך הערכת הסיכונים, מערכות ותהליכי מידע ותקשורת, פעילויות בקרה ומעקב אחר הבקורות בתאגיד הבנקאי.